

lek. med. Magdalena Smużyńska
 dr n. med. Halina Wykrota
 dr n. med. Maria Żejmo
 dr n. med. Ewa Pieczara
 lek. med. Ewa Steuer

Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 5
 Śląskiego UM w Katowicach
 kierownik: prof. dr hab. n. med. Ariadna Gierek-Łapińska

ANALIZA PORÓWNAWCZA RETINOPATII W PRZEBIEGU NOWOTWORÓW NABŁONKOWYCH I CZERNIAKA ZŁOŚLIWEGO SKÓRY

A COMPARATIVE ANALYSIS OF RETINOPATHY IN THE COURSE OF EPITHELIAL NEOPLASM AND MELANOMA MALIGNANT

Słowa kluczowe

Retinopatia związana z rakiem, retinopatia związana z czerniakiem, nowotwory, rak, czerniak złośliwy, choroby autoimmunizacyjne.

Key words

Cancer-associated retinopathy, melanoma-associated retinopathy, neoplasms, carcinoma, malignant melanoma, autoimmune diseases.

Streszczenie

Celem pracy było przybliżenie dwóch stosunkowo rzadkich retinopatii występujących w przebiegu nowotworów nabłonkowych oraz czerniaka złośliwego skóry. Retinopatie te to: retinopatia związana z rakiem (*Cancer-Associated Retinopathy*, CAR) i retinopatia związana z czerniakiem (*Melanoma-Associated Retinopathy*, MAR). Mimo iż obie są związane z procesem nowotworowym, to mają odmienne cechy, które autorzy starali się przedstawić w niniejszej publikacji.

CAR jest to zespół objawów okulistycznych występujący u pacjentów w przebiegu nowotworów nabłonkowych (raka drobnokomórkowego płuca, raka jajnika, raka macicy, raka piersi, grasiczaka, chłoniaka Hodgkin'a, raka żołądka, raka z komórek wątrobowych, potworniaków, zespołów naczyniówkowo-oponowych). W przypadku tej retinopatii dotychczas wyizolowano kilka białek siatkówkowych będących potencjalnymi antygenami, m.in. białko 65 kDa (chłoniak Hodgkin'a), białko 46 kDa (rak piersi), białko 45 kDa (rak jajnika), enolazę.

MAR jest to zespół objawów okulistycznych, opisywany u osób z przerzutami czerniaka złośliwego skóry. Antygeny biorące udział w rozwoju MAR są zlokalizowane w obrębie komórek dwubiegunowych siatkówki.

W diagnostyce obu tych chorób zastosowanie znajdują: wywiad chorobowy, perymetria kinetyczna, badania elektrofizjologiczne (ERG, mfERG), oznaczenie przeciwciał przeciwsiatkówkowych i markerów nowotworowych w surowicy.

Summary

The aim of the work was to present two comparatively rare types of retinopathy occurring in the course of epithelial neoplasm and melanoma malignant. Despite being connected with the neoplasm process, these two types of retinopathy, called Cancer-Associated Retinopathy (CAR) and Melanoma-Associated Retinopathy (MAR), have different features, which the authors tried to present in this article.

CAR is a group of ophthalmic symptoms occurring in patients suffering from epithelial cancers (small cell lung carcinoma, ovarium cancer, uterus cancer, breast cancer, thymoma, Hodgkin lymphoma, gastric cancer, hepatocellular carcinoma, teratoma, uveo-meningeal syndromes). In case of this retinopathy several retinal proteins have already been isolated, which are potential antigens including the 65 kDa protein (Hodgkin lymphoma), the 46 kDa protein (breast cancer), the 45 kDa protein (ovarian cancer), enolase.

MAR is a group of ophthalmic symptoms occurring in patients suffering from the metastasis of skin melanoma malignant. The antigens responsible for the development of MAR are localised within retinal bipolar cells.

To diagnose both of the above-mentioned diseases one can use: kinetic perimetry, electrophysiologic examination (ERG, mfERG), marking the antiretinal antibodies and neoplasma markers in blood serum.